

I Stavanger er ca. 120,000 kroner av et bo «forvaltet» bort

Kjøpmannen er derved ute av stand til å betale «erstatningen» og Erstatningsdirektoratet slår ham konkurs
Samfundet ruinerer en mann uten at han er istand til å forhindre det. Dertil blir han satt på tvangsarbeid

I Stavanger er en av de skumleste saker i rettsoppgjørets historie i ferd med å kulminere. Grosserer Erling Nygaard hadde en betydelig nettoformue. Boets revisor oppgir formuen pr. 1/1 1946 til kr. 156.494,34. Erstatningsdirektoratet forlanger kr. 152.500.—. Kravet i seg selv viser altså klart at rettsoppgjøret er «rimelig», ikke sant?

Nygaards store bo ble imidlertid forvaltet av en størrelse som heter o.s.sakfører Ødegård, Sandnes pr. Stavanger. Dette til tross for at der i henhold til etterfølgende anke til Høyesterett, ikke foreligger lovlig beslutning om forvaltning. Men hvordan er så boet forvaltet?

Etter status pr. 1/1 1949 er nettoformuen oppgitt til kroner 14.048,93. Det vil altså si at formuen er «forvaltet» bort, praktisk talt. Ifølge foreliggende dokumenter har kjøpmann Nygaard ingen opplysninger fått om hvor hans nettoformue har tatt veien. Erstatningsdirektoratet skal ha gitt tilsynsmann, o.s.sakfører Ødegård, sparken, det sier vel nok så meget. Men det er ikke nok. De som forvalter andres midler på vegne av Staten, må gjøre hel og full rede for seg. Offentlige hensyn krevder dette.

Men følgene av at ca. 120.000 kroner later til å være forsvunnet, er at Erstatningsdirektoratet må ikke kan få sitt «krav» dekket. Men dette pyntelige direktoratet gir ikke tapt. De forlangte Nygaard konkurs. Og denne begjæring ble tatt til følge av Stavanger skifterett 11. april 1949, og kjennelse er undertegnet av B. Dunker. Til midlertidig bobestyrer er oppnevnt o.s.sakfører Gerd Benneche, som er kriminalsjefens kone. Og ifølge herr Nygaards oppfatning er det «på ingen måte på det rene at hun er ansvarfri med hensyn til forvaltningen.»

Skifterettens kjennelse er av kjøpmann Nygaard anket til Høyesterett ved o.s.sakfører Jon Hidle.

Vi tillater oss å gjengi denne anke i sin helhet:

ANKE TIL HØYESTERETT

Ankende: Grosserer Erling Nygaard Høbergsgt. 14, Stavanger. Prosessfullmektig o.s.sakfører Jon Hidle, Stavanger.

..Motpart: Nr. 1. Erling Nygaards konkursbo v/ den midlertidige bestyrer o.s.sakfører Gerd Benneche, Stavanger. Nr. 2. Konkursrekvisenten, Erstatningsdirektoratets Rogalandssavdeling, hør advokat Parr, Stavanger.

Anken gjelder, kjennelse av 11. april 1949 av Stavanger skifterett med sådan slutning:

«Begjæringen om åpning av konkursbehandling i Erling Nygaards bo, tas til følge. Som midlertidig bobestyrer er beskikket o.s.sakf. Gerd Benneche.»

Den ankende mener at konkurs er blitt åpnet med urette, og påanker kjennelsen i sin helhet.

For å kunne søvende landsviklovens prg. 42, antas det at rekvirenten må godtgjøre at der foreligger beslutning om forvaltning, av rette myndighet, og at en slik beslutning er forkynt på vanlig måte. Dette fore-

ligger ikke i denne sak. Retten antas å ha tatt feil når man har oppfattet en beslutning om beslag, som en beslutning om forvaltning.

Når man har støttet seg til en påstått uttalelse av fullmektig Holst ved Erstatningsdirektoratet, om at lovlig beslutning om forvaltning er truffet, viser det seg at dette er feil.

Bevist: Skrivelse fra Holst til undertegnede av 21. d. m.

Den ankende påstår også at boet er fullt solvent. For å få dette på det rene, ble det forlangt at o.s.sakf. Ødegård, som tidligere og o.s.sakf.

Benneche, som nåværende tilsynsmann skulle bli avhørt som vitner. Det antas å være feil, at dette ikke ble tatt til følge.

I anledning boets nettoformue, vil den ankende fremholde følgende:

1. Som vedlagte utskrift viser, har boets revisor i mars 1946 oppgitt nettoformue pr. 1. jan. 1946 til kr. 156.494,34. Dette har sikkert vært i knappest laget, men om man legger dette beløpet til grunn og trekker Erstatningsdirektoratets krav fra, til sammen kr. 152.500,00 boet likevel solvent på dette tidspunkt.

2. Høyesterett har da også i sin dom, gått ut fra en nettoformue på kr. 122.454,64, hertil kommer et beløp på kr. 14.858,42. Man har da ikke tatt i betraktning reservofonds m. v. og det uttales uttrykkelig i dommen, at beløpet sikkert ikke er for høyt.

Det bemerkes at der iverkfall i den første tid ikke ble avholdt noen registrering av tilsynsmannen. Den ankende mener derfor at der var større nettoformue pr. 1. jan. 1945, enn i 1946, og at tilsynsmannen har overtatt større formue enn sistnevnte status viser.

3. Vedlagt framlegges også status av 1. jan. 1948, hvor man nå kom ned til kr. 98.217,64.

4. Etter vedlagte brev av fru Benneche av 24. september 1948, krever hun endog betalt kr. 152.500,00 uten noe fradrag for aktiva i boet, og forutsetter at boets midler er 0.

5. Etter vedlagte status av 1. jan. 1949, er nettoformuen oppgitt til kr. 14.048,93.

6. I konkursbegjæringen er nettoformuen oppgitt til kr. 37.827,99.

Den ankende har forgjeves forsøkt å få rede på hvorledes formuen kom væk skrumpt i på denne måten. Han er heller ikke klar over om der kan finnes verdier som nå ikke er medtatt.

Jeg framlegger herved følgende skrivelser i anledning dette:

1. Gjennpart av mitt brev til o.s.sakfører Ødegård av 29.9.48.

2. Svar av 30. samme måned.

3. Skrivelse fra meg til o.s.sakfører Ødegård av 1. okt. 1948.

4. Svar av 10. samme måned.

Når man tar i betraktning at der ikke foreligger lovlig forvaltningsbeslutning, og at det ble foreslått å foreta registrering, mener ankende at det må pådrage tilsynsmannen en streng bevisbyrde, når de påstår at boets midler er blitt skrumpt uten å ville redegjøre nærmere for dette.

Den ankende ønsker begge tilsynsmenn avhørt ved bevisopptagelse, for å få nøyaktig oversikt over den ting det her gjelder. Han forbeholder seg videre å avgi partsforklaring selv.

Endelig mener den ankende at det må være en feil når den ene tilsynsmannen, fru Benneche, er blitt oppnevnt som bobestyrer, til tross for at det på ingen måte er på det rene at hun er ansvarfri med hensyn til forvaltningen.

Der vil bli nedlagt sådan påstand:

prinsipielt at begjæringen om konkursbehandling i Erling Nygaards bo, ikke tas til følge, subsidiært at skifterettens kjennelse av 11. d. m. oppheves.

I begge tilfelle at den ankende tilkjennes tilstrekkelige saksmønstrenger av begge parter inn solidum.

Stavanger, 22. april 1949.

Jon Hidle, (sign.)

Vi må si at denne ankeerklæringen er et av de mest forferdende dokumenter vi har sett.

I denne sak synes det i høy grad å være påkrevet at justisministeren eller riksdoktoren griper hurtig og effektivt inn for å ordne opp borte i Stavanger.

Kjøpmann Nygaard er altså på denne måte totalt ruinert. Der til kommer at han har sonet 10 måneder av en dom på 2 år, og at han nå skal «settes inn» for å «sone» resten. At også dette skal være nødvendig er vanskelig å forstå. Det ser ut til å være straffet nok «hardt, men rettfærdig», som rettsoppgjørets store profeter har formet tidens slagord. Dette skjer altså 4 år etter freden.

Manglende evner er vilkår for medlemskap i Norges Bondelag NS-bøndene og den store ugrasplukkingen etter «frigjøringen»

Alle de mange staute NS-bønder — ofte de ledende i sine bygder — ble ubarmhjertig kastet ut av Norges Bondelag da den såkalte «frigjøring» kom. Endel av dem endte i de politiske fangeleirer, og ennå flere ble ganske ettertrykkelig plukket for sin jordske mammon, slik at det hemmet deres gårdsdrift og dermed matforsyningen her i landet. Når så Norges Bondelag etterhånden kom til sans og samling, skulle der finnes en utveg til å få de utstøtte tilbake til organisasjonen. Men det måtte for enhver pris ikke få utseende av noen faneflukt. Og slik hendte det da, at de frafalne uten selv å ha søkt om det mottok følgende skrivelse fra Bondelagets lokalorganisasjon:

TU N. N.

Landstyret i Norges Bondelag gjorde 25. mai d. å. følgende vedtak:

«De som etter 9. april 1940 har vært medlem av NS eller dets organisasjoner eller søkt å bli medlem eller har vært medlem av Norges Bondesamband — og som under krigen har vist dårlig nasjonal holdning, har ikke adgang til møtene og kan ikke bli medlemmer av Bondelaget.»

Ifølge våre lister har De vært medlem av Norges Bondesamband. Av den grunn kan De, ifølge landsstyrets vedtak, fortiden ikke bli medlem av Norges Bondelag.

Bondelaget har nedsatt en fylkesgranskingsnemnd som skal ta seg av disse spørsmål.

Den som mener han urettelig nektes medlemskap, kan klage skriftlig til bygdelagene. Klagen må være begrunnet. Laget sender klagen videre til fylkesgranskingsnemnda med sin uttalelse.

I landsstyrets retningslinjer for fylkesgranskingsnemnda heter det: «Den som kan legge fram overbevisende materialer som viser at han på grunn av manglende evner, eller på ett folaktig grunnlag er kommet inn under disse bestemmelser, må det være høve til å godta som medlem, dersom styret i det laget han tilhører går inn for det.»

Når en avgjørelse er tatt skal de interesserte gies beskjed skriftlig med opplysning om at avgjørelsen kan appelleres til arbeidsutvalget i Norges Bondelag.

Hvis De mener at De urettelig nektes medlemskap i Bondelaget må De altså sende skriftlig klage til bygdestyrets formann.

Klagen må være innsendt innen 14. november 1945.»

De fleste reagerte kraftig på denne henvendelse og avslag.

Vilkårene var for stramme, og de foretrakk å bli i ro på sine bruk uten å søke samkvem med de rettfærdige. Andre ble uten videre og muntlig oppfordret til å melde seg inn, og uten å ane noe fulgte de denne oppfordring, men da de så senere ble kjent med vilkårene og den fæmøse skrivelse, så de takk for seg og gikk sin veg.

Dette var høsten 1945, da seiersrusen ga seg de underligste utslag, men ennå 2 år senere var mentaliteten den samme, og i neste nummer skal vi fortelle nærmere om dette ved å gjengi ennå et frapperende dokument, denne gang fra Norges Bondelag til fylkessekretærene og lokallagene.

Vi skal bare bemerke, at det for tiden er nokså stusslig rundt omkring i bondelagene, og den kvalitetsmessige representasjon er ikke nettopp noe å vise fram til folk, som ikke vet at de beste av bygdens bønder sitter hjemme «på grunn av manglende evner».

8. MAI

er tilsalgs i

Narvesens kiosker

Neste nr. kommer 16. mai